

Veteraaniperinnetyön tulevaisuus Suomessa

Juhlatoimikunta 05.05.2023 § 16

Valmistelu

Hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilén

Valtioneuvoston kanslia asetti eduskuntaryhmien pyynnöstä 27.4.2022 työryhmän laatimaan ehdotuksen tulevaisuuden veteraaniperinnetyöstä. Työryhmältä pyydettiin ehdotusta siitä, miten Suomen 1939–1945 käymien sotien ja niiden veteraanien perinnettä tulevaisuudessa säilytetään, hoidetaan ja vaalitaan keskeisenä osana suomalaista yhteiskuntaa. Lisäksi työryhmältä pyydettiin ehdotusta, mikä on valtion ja eri toimijoiden rooli perinnetyössä sekä sen rahoituksesta.

Työryhmä on julkaissut ehdotuksensa, miten Suomen 1939–1945 käymien sotien ja veteraanien perinnettä tulevaisuudessa säilytetään. Työryhmä pitää tärkeänä, että veteraaniperinnetyön merkitys ja rahoitus tunnistetaan pitkäjänteisesti yli hallituskausien ja hallitusohjelmien.

Koska veteraaniperinne ja -perinnetyö ovat kiinteä osa maanpuolustusta ja kulttuuriperintöä, niistä huolehtiminen kuuluu laajalle joukolle: useille järjestöille, yhdistyksille, säätiöille, kunnille ja seurakunnille sekä valtiolle.

Työryhmä teki ehdotuksen valtion roolista ja osallistumisesta rahoitukseen.

Keskeiset ehdotukset:

1. Veteraaniperinteen edistäminen asetetaan puolustusministeriön ja sen hallinnonalan tehtäväksi. Veteraaniperinteeseen liittyvää tehtävää ei ole aikaisemmin määritelty millekään ministeriölle tai hallinnonalalle. Puolustusministeriö ohjaisi ja rahoittaisi tehtävänsä mukaisesti tulevaisuudessa veteraaniperinnetyön edistämistä.
2. Tammenlehvän perinneliitto olisi valtakunnallisen veteraaniperinnetyön vastuullinen organisaatio, ja puolustusministeriö rahoittaa tätä toimintaa. Veteraanijärjestöt perustivat Tammenlehvän perinneliiton vuonna 2003 vaalimaan veteraaniperinnettä.
3. Sodan ja rauhan keskus Muistin erityistehtäväksi määritetään veteraaniperinne, ja puolustusministeriö rahoittaa tätä toimintaa.
4. Opetus- ja kulttuuriministeriö määrittää veteraaniperinnetyön seuraavan kymmenen vuoden ajaksi yhdeksi museoiden, arkistojen ja tiedekeskusten erityiseksi painopistealueeksi, koska veteraaniperinne ja laajemmin sotasukupolven perintö on merkittävä osa suomalaista kulttuuriperintöä.
5. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa yhdessä muiden veteraaniperinnetyön toimijoiden kanssa veteraaniperinne 2025 -hankkeen, joka on suunnattu yläkoululaisille. Vuonna 2025 tulee kuluneeksi 80 vuotta toisen maailman sodan päättymisestä ja 100 vuotta viimeisen sotien 1939–1945 asepalvelukseen kutsutun kokonaisen ikäluokan (1925) syntymästä.

Valtion vuosittaiseksi veteraaniperinnetyön rahoitukseksi ehdotetaan 1,1 miljoonaa euroa ja veteraaniperinne 2025 -hankkeelle 300 000 euron rahoitusta.

Esittelijä

Hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilén

Päätösehdotus	Merkitään valtioneuvoston kanslian asettaman työryhmän tekemät ehdotukset tiedoksi.
Päätös	Merkittiin valtioneuvoston kanslian asettaman työryhmän tekemät ehdotukset tiedoksi. Juhlatoimikunta päätti lähettää valtioneuvoston kanslian asettaman työryhmän tekemät keskeiset ehdotukset veteraaniperinnetyön tulevaisuudesta hyvinvointilautakunnalle tiedoksi. Käytiin keskustelua juhlallisuuksien järjestämistavoista tulevaisuudessa. Huomioidaan valtakunnallisen veteraaniperinnetyön eteneminen myös Kemissä järjestettävissä aiheeseen liittyvissä juhlallisuuksissa.

Hyvinvointilautakunta 25.05.2023 § 54

Valmistelu	Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala 040-7418946 Juhlatoimikunta on lähettänyt hyvinvointilautakunnalle tiedoksi valtioneuvoston kanslian asettaman työryhmän tekemät keskeiset ehdotukset veteraaniperinnetyön tulevaisuudesta. Keskeisiä ehdotuksia on viisi, joista erityisesti hyvinvointitoimialan tuottamiin palvelukokonaisuuksiin kuuluvat seuraavat kokonaisuudet: • Opetus- ja kulttuuriministeriö määrittää veteraaniperinnetyö seuraavan kymmenen vuoden ajaksi yhdeksi museoiden, arkistojen ja tiedekeskusten erityiseksi painopistealueeksi, koska veteraaniperinne ja laajemmin sotasukupolven perintö on merkittävä osa suomalaista kulttuuriperintöä. • Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa yhdessä muiden veteraaniperinnetyön toimijoiden kanssa veteraaniperinne 2025 -hankkeen, joka on suunnattu yläkoululaisille. Vuonna 2025 tulee kuluneeksi 80 vuotta toisen maailman sodan päättymisestä ja 100 vuotta viimeisen sotien 1939–1945 asepalvelukseen kutsutun kokonaisen ikäluokan (1925) syntymästä. Valtakunnallisen veteraaniperinnetyön eteneminen huomioidaan myös Kemissä järjestettävissä aiheeseen liittyvissä juhlallisuuksissa.
-------------------	--

Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi veteraaniperinnetyön tulevaisuuden Suomessa. Päätös saatetaan tiedoksi Juhlatoimikunnalle, museoille ja kouluille.
Päätös	Hyvinvointilautakunta merkitsi tiedoksi veteraaniperinnetyön tulevaisuuden Suomessa. Päätös saatetaan tiedoksi Juhlatoimikunnalle, museoille ja kouluille.

Juhlatoimikunta 01.09.2023 § 22

Esittelijä	Hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilén
Päätösehdotus	Merkitään hyvinvointilautakunnan päätös tiedoksi.

Päätös

Merkittiin hyvinvointilautakunnan päätös tiedoksi.

Juhlatoimikunta 09.05.2025 § 10

Valmistelu

Hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilen

Valtioneuvoston kanslian asettama työryhmä julkaisi taannoin ehdotuksensa, miten Suomen 1939–1945 käymien sotien ja veteraanien perinnettä tulevaisuudessa säilytetään. Valtioneuvostoon antanut 8.5.2024 asetuksen puolustusministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 1 ja 6 §:n muuttamisesta. Asetuksessa lisätään puolustusministeriön tehtäviin veteraaniperinnetyön edistäminen.

Kemin kaupungin juhlatoimikunta ja hyvinvointilautakunta ovat käsitelleet asiaa ja saattaneet opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulla olevat tehtävät tiedoksi museoille ja kouluille. Kouluissa voitaisiin järjestää paikallishistorian projekteja, joissa tutkitaan oman kunnan veteraanien elämää ja historiaa. Museoiden toimesta voitaisiin jakaa muisteluita, valokuvia ja veteraanien tarinoita sosiaalisessa mediassa, erityisesti veteraanipäivän yhteydessä.

Sotien 1939–1945 lapin perinneyhdistys ry on lähestynyt kuntia kirjeellä, joka on **liitteenä**. Yhdistys esittää, että kunnat ottaisivat vetovastuun Perinnetoimikunnan perustamisesta kuhunkin kuntaan ja yhdessä Alueellisen Perinneyhdistyksen (Sotien 1939–1945 Lapin Perinneyhdistys ry:n) kanssa. Tavoitteena on perustaa kuntakohtaiset Perinnetoimikunnat vuoden 2025 kuluessa.

Kirjeessä esitetään kunnille hyvin laajaa vastuuta perinnetoiminnasta, myös sellaisia vastuita, jotka nykyään kuuluvat hyvinvointialueiden tehtäviin. Osa tehtävistä, joita ehdotetaan, on ohjeistettu valtioneuvoston toimesta puolustusvoimien vastuulle ja osa opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulle. Vaikka kirjeessä todetaan veteraanien perinnetyön olevan kuntien lakisääteinen tehtävä, ei se sitä suoranaisesti ja yksiselitteisesti ole.

Kemin kaupungissa on juhlatoimikunta, joka vastaa merkittävien kansallisten ja kaupungin juhlapäivien juhlien valmistelusta. Toimikunta tekee tiivistä yhteistyötä muun muassa Kemin seurakunnan ja oppilaistosten sekä maanpuolustusjärjestöjen kanssa. Erillisen toimikunnan perustaminen veteraanien perinnetyötä varten ei olisi vähäisten resurssien kannalta järkevää eikä tarkoituksenmukaista. Juhlatoimikunnan tehtävää olisi hyvä laajentaa kattamaan myös veteraaniperinteen ylläpitämiseen liittyvää koordinaatiota.

Juhlatoimikunnan nykyisistä tehtävistä itsenäisyysjuhlan ja veteraanipäivän juhlien osalta voidaan todeta jo sellaisenaan edistävän ja ylläpitävän veteraaniperinnettä. Historiallisen museon tehtäviin kuuluu tallentaa kaupungin historiaa ja siihen voidaan katsoa kuuluvan myös veteraaniperinteen tallentaminen ja sen esille tuominen sopivissa tilaisuuksissa. Kemin Lyseon lukion tehtäväksi on jo aiemmin annettu veteraaniperinteen vaaliminen sopivalla tavalla ja aktiivinen osallistuminen edellä mainittuihin juhlallisuuksiin.

Juhlatoimikunta voi järjestää vuosittain yhteistyökokouksen, jossa muun muassa maanpuolustusjärjestöjen sekä muiden asiasta kiinnostuneiden järjestöjen kanssa käydään keskustelua ja koordinoidaan esimerkiksi kaupungin alueella olevien muistomerkkien kunnostamistarpeita ja muita veteraaniperinteen vaalimiseen liittyviä asioita. Lisäksi kouluissa voitaisiin järjestää paikallishistorian projekteja, joissa tutkitaan oman kunnan veteraanien elämää ja historiaa. Museoiden toimesta voitaisiin jakaa muisteluja, valokuvia ja veteraanien tarinoita sosiaalisessa mediassa, erityisesti veteraanipäivän yhteydessä.

Esittelijä	Hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilén
Päätösehdotus	Juhlatoimikunta merkitsee lausunnon tiedoksi ja esittää kaupunginhallitukselle, että juhlatomikunta ottaa vastuulleen Sotien 1939-1945 perinnetomikunnan tehtävät.
Päätös	Juhlatoimikunta merkitsi lausunnon tiedoksi ja esittää kaupunginhallitukselle, että juhlatomikunta ottaa vastuulleen Sotien 1939-1945 perinnetomikunnan tehtävät. Lisäksi juhlatomikunta päätti evästää syksyllä 2025 toimikautensa aloittavaa uutta juhlatomikuntaa kutsumaan koolle kokouksen, johon kutsutaan maanpuolustusjärjestöjen ja veteraanijärjestöjen (myös YK-veteraanijärjestöjen) edustajat keskustelemaan asiasta.

Kaupunginhallitus 26.05.2025 § 213
175/07.02.02/2024
6/07.02.02/2023

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää, että juhlatomikunta ottaa vastuulleen Sotien 1939-1945 perinnetomikunnan tehtävät.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti, että juhlatomikunta ottaa vastuulleen Sotien 1939-1945 perinnetomikunnan tehtävät.